

Merza Péter–Vid Gábor

BARLANGÁSZOK A BARLANGÁSZATRÓL Kérdőíves felmérés 2010. március 1–15.

ÖSSZEFOGLALÁS

2010. március 1. és 15. között egy elektronikus, kérdőíves felmérést végeztünk a hazai barlangász társadalom tagjai között. A kérdőíveket a rendelkezésre álló 15 nap alatt 273 fő töltötte ki, a hazai barlangász társadalom becslült nagyságát figyelembe véve felmérésünk reprezentatívnak tekinthető. Megállapítható volt a nemenkénti, illetve az MKBT tagság alapján képzett csoportoknál az eltérés. A kérdőívek elemzése alapján a hazai barlangászokat három elkülönülő csoportra tuduk osztani.

A felmérés céljai

Az elvégzett felmérésnek több célja volt. Az elsődleges cél az volt, hogy meghatározzuk – lehető legnagyobb mértékben – a hazai barlangászok az MKBT-vel, illetve a barlangászati tevékenységgel kapcsolatos attitűdjét. Továbbá egy olyan átfogó vizsgálat elvégzése is volt, annak érdekében, hogy képet kapjunk a hazai barlangász társadalom egészéről. Megtaláljuk azokat a témákat, amelyek megosztják a hazai barlangászokat, valamint azokat, amelyekben egyetértés van. Nem volt célunk a véleményalkotás, és a meglévő rendszerek kritikai értékelése sem.

A felmérés módszere

A kérdőívek kitöltése interneten történt, WEB technológiával, így a válaszadóknak mindössze egy WEB böngészőre volt szükségük, amely már az összes internetes csatlakozással rendelkező számítógépen elérhető. A választásunk azért erre a módszerre esett, mert így rövid idő alatt várható volt a nagyszámú válasz, illetve az így beérkezett adatok közvetlenül alkalmasak voltak elektronikus feldolgozásra, ami tovább egyszerűsítette a kiértékelést.

A kitöltés során a kitöltők elsőként egy rövid útmutatót olvashattak el, ezt követően általános – szociometriai – adatok felvétele történt meg (1. ábra).

A megfelelő mezők kitöltése után (Életkorod, Nemed, Hány éve barlangászol) volt lehetőség a továbblépésre. Az ide beírt adatokon automatikusan egy elemi hihetőség-vizsgálatot végeztünk, amennyiben ezek a mezők nem kerültek helyesen kitöltésre, a kitöltő program nem engedte meg a továbblépést.

ÁLTALÁNOS ADATOK

A kérdőív kitöltése előtt kérjük, hogy néhány személyes adatodat add meg!

Életkorod:	
Nemed:	☐ Nő ☐ Férfi
Hány éve barlangászol:	
Hogy kerültél a barlangok közelébe:	
MKBT tag vagy?	☐ Nem ☐ Igen Ha igen, hány éve: ____
Van-e fórum, ahol alkalozhatsz más barlangászokkal?	
Milyen más szabadidős tevékenységet folytatasz?	
Vállalnál-e feladatot az MKBT-ben?	☐ Nem ☐ Igen Ha igen, mit? ____
Melyik a kedvenc hazai barlangod?	
Sorolj fel öt barlangot, fontossági sorrendben!	

A továbbiakban rangsorold az értéktrend alapján a kijelentéseket, mint az iskolában szoktunk:

1	Elégtelen, egyáltalán nem értek egyet
2	Megfelelő
3	Közepesen elfogadhatónak tartom
4	Jó
5	Kitűnő, nagyon, teljesen egyetértek vele

Tovább a következő kérdésre.

1. ábra. Szociometriai adatok felvétele

A kérdőív további kérdéseit – az utolsó kérdést leszámítva – mindenki egyenként, véletlenszerű sorrendben kapta meg, ezzel kerülve el annak hatását, hogy a kérdések sorrendje esetlegesen befolyásolja a kérdőívre adott válaszokat. Minden kérdés esetén feltüntettük, hogy hányadik kérdésnél tart, illetve a kitöltés legfontosabb instrukcióit megismételtük (2. ábra). Az adatok tárolása során a kérdés belső azonosító sorszámát és azt is rögzítettük, hogy az adott kitöltő milyen sorrendben kapta meg a kérdéseket.

Ezzel lehetőség volt arra, hogy a kérdőíveket eredeti formában, illetve az adatfeldolgozáshoz szükséges formában tudjuk értékelni, a továbbiakban a kérdések belső azonosítóival hivatkozunk az egyes kérdésekre.

A kérdőív 46 kérdést tartalmazott, ebből három kérdés szöveges, kifejtő válasz adását tette lehetővé, a többi 43 kérdést 1–5 skálán kellett értékelni.

A kérdőívek kitöltése név nélkül történt. Az értékelést pszichológiai és matematikai statisztikai módszerekkel végeztük el. A matematikai kiértékelésre az „R” nevű programcsomagot használtuk fel.

A beérkezett adatok vizsgálata során megállapítottuk, hogy többen megkezdték a kérdőív kitöltését, de néhány kérdés után azt nem folytatták. Az ilyen kitöltők jellemzően vagy csak a szociometriai kérdésekre adtak választ, vagy maximum a 10. kérdés után hagyták abba a kérdőív kitöltését, az ilyen kitöltetlen kérdőíveket „eldobtuk”, nem vizsgáltuk azokat.

Kérdőívekre kapott válaszok áttekintése

A kérdőívet végül, értelmezhetően 273 fő töltötte ki. Az összes feltett kérdésre 233 fő válaszolt (85,4%), 40 fő (14,6%) hagyott megválaszolatlan kérdést.

A beérkezett kérdőívek legfontosabb áttekintése – amely részben minősíti a kérdőívet –, hogy az egyes kitöltők milyen arányban hagynak megválaszolatlan kérdéseket (1. táblázat).

A kérdőíveken megválaszolatlanul hagyott kérdések eloszlása

1. táblázat

Megválaszolatlanul hagyott kérdések száma, db	1	2	3	4	Összesen
Kérdőívek száma, db/%	28 10,2%	6 2,2%	5 1,8%	1 0,4%	40 14,6%

Szintén fontos, hogy melyik kérdések azok, amelyek nem kerültek megválaszolásra. Megvizsgáltuk, hogy van-e szabályosság abban, hogy melyik kérdéseket hagyták ki a válaszadók. A feltett 46 kérdésből 20 kérdésre (43,5%) minden kitöltő válaszolt. 26 kérdésnél (56,5%) megvizsgáltuk, hogy hányan nem válaszoltak meg az adott kérdést, és ennek mi lehet az oka.

15 kérdést 1–1 kitöltő nem válaszolt meg, 5 kérdést 2–2 kitöltő nem válaszolt meg, 4 kérdés esetén fordult elő, hogy 3 kitöltő nem válaszolt meg. Egy kérdésnél fordult elő, hogy 6 (2,2%) és egy kérdésnél fordult elő, hogy 16 (5,9%) kitöltő nem válaszolt az adott kérdésre.

A legrosszabb arányban, 16 fő hagyta megválaszolatlanul a 10. *Úgy érzem, az MKBT egy "elefántcsonttorony"* kérdést, közülük 14 fő nem tagja az MKBT-nek, így a kérdés nem megválaszolása nem váratlan.

Egy kérdésre 6 fő nem adott választ: „39. *Úgy érzem, hogy az MKBT-t a barlangászok igénye szerint kéne megváltoztatni.*” A kérdést kihagyó 6 fő közül 5 fő nem tagja az MKBT-nek. Olyan kitöltő 3 fő volt, aki sem a 10-es sem a 39-es kérdést nem válaszolta meg, ők hárman nem tagjai az MKBT-nek.

A válaszadók kor, nem és MKBT tagság szerinti összetételét a 2. táblázatban mutatjuk be.

1. KÉRDÉS A 46 KÉRDÉSBŐL

Foglalkoztat a barlangi geológia.

1	2	3	4	5
Elégtelen, egyáltalán nem értek egyet	Megfelelő	Közepesen elfogadhatónak tartom	Jó	Kitűnő, nagyon, teljesen egyetértek vele
☐	☐	☐	☐	☐

Tovább a következő kérdésre.

Feltűnő, egy kérdésre csak egyszer tudsz válaszolni, a válasz elküldése után nem tudsz módosítani. A böngésződben a "vissza" gombot ne használd!

2. ábra. 1–5 skálán értékelhető kérdés megjelenítése

Válaszok statisztikai értékelése

A kérdéseket a további statisztikai elemzések elvégzése előtt az alábbi kategóriákba soroltuk:

- szociometriai adatok (5+5 kérdés)
- „szöveges” kérdések (3 kérdés)
- az MKBT-vel kapcsolatos kérdések (5 kérdés)
- barlangászattal kapcsolatos kérdések (38 kérdés)
- kedvenc barlangjaim (5 kérdés)

A szöveges kérdések kategóriájába azokat a kérdéseket soroltuk, amelyekre szöveges kifejtő választ vártunk. Ezek értékelése pszichológiai, illetve „kézi” módszerekkel történt. A szöveges kérdésekből levonható következtetéseket külön fejezetben mutatjuk be. Az MKBT-vel kapcsolatos kérdéseket szintén külön értékeljük, ami nem képi részét jelen cikkünknek.

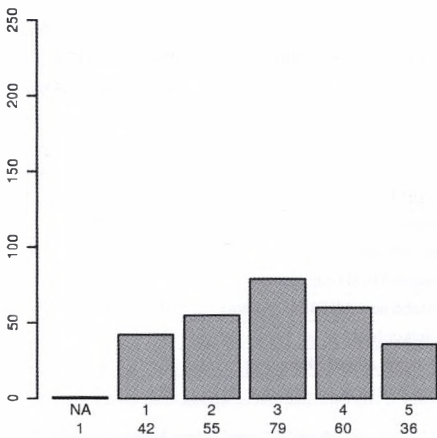
A statisztikai értékelést a barlangászattal kapcsolatos kérdéseken végeztük el, majd az így kapott eredményeket vetettük össze a szociometriai adatokkal. Így a statisztikai feldolgozásba végül 38 kérdés került. A tovább. feldolgozásra kerülő 38 kérdés alapján a 273 beérkezett kérdőívből 250 teljesen megválaszolt kérdőív van (92%), 23 darab (8%) olyan, amelyen találunk nem megválaszolt kérdéseket. A 23 kérdőívből 18 esetén egy, 5 kérdőív esetén két olyan kérdés található, amelyre nem kaptunk választ. A vizsgálatba bevont 38 kérdésből 17 kérdésre minden válaszadó válaszolt, 15 kérdésre egy-egy fő nem válaszolt, 5 kérdésre két-két fő nem válaszolt, és egy kérdésre 3 fő nem adott választ. A legtöbben a „15. Szerintem barlangázként bármelyik barlangba bemehetek, és ott bármit tehetek” kérdésre nem válaszoltak. A válaszolók eloszlásának elemzéséből megállapítottuk, hogy melyek azok a kérdések, amelyek leginkább megosztják a barlangász-társadalmat, illetve melyek azok, amelyeknél a vélemény azonos. A barlangásztársadalom leginkább a „44. Az alapfokú tanfolyam tematikájából kihagynám a tudományos részeket, elegendő csak a mászás- és kötéltechnikát, illetve a felszereléseket megismerni”. kérdésben értett egyet, a 273 válaszadó közül 230-an (84,2%) 1-es (nem értek egyet) választ adtak. Az összes kérdés közül ez a kérdés kapta a legalacsonyabb átlagpontoszámot (1,27). Szintén közel egyhangú a „34. Szerintem a térképek készítése fontos” (a legmagasabb átlagpontoszámot ez a kérdés kapta: 4,74) és a „15. Szerintem barlangázként bármelyik barlangba bemehetek, és ott bármit tehetek” kérdésekre adott válasz. Leginkább eltérő a vélemény a „42. Részt vennék turisztikai célú barlangok kiépítésében, akadálymentesítésében”, szintén jelentős mértékben megosztott a válasz a „24. Természetesnek tartom, hogy történnek a barlangtúrákon apróbb balesetek, nem lehet azokat megelőzni”, „9. Szeretem a szűk járatokat” kérdések (ld. ábrák).

A legfontosabb alapstatisztikák elkészülte után a válaszok korrelációit kellett meghatározni, hiszen a többváltozós adatelemző módszerek egyik kiindulási pontja az ún. korrelációs mátrix. A korreláció értékelésénél a korrelációs mátrixban szereplő értékek abszolút értékét kell vizsgálnunk, $|r| \geq 0,6$ esetén beszélhetünk arról, hogy a két mennyiség között a lineáris korreláció fennállhat, ennél kisebb korrelációs együtthatók esetén korrelálatlannak tekintjük a változókat, $|r| \geq 0,8$ esetén szoros korrelációról beszélünk.

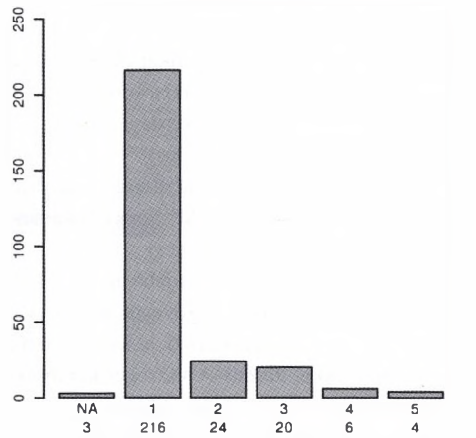
A vizsgált mintában két kérdés a „12. Szerinted a barlangi ügyességi versenyek mennyire fogadhatóak el” és a „22. Szerintem fontosak a barlangi ügyességi versenyek, mert ilyenkor jobban ki tudjuk próbálni magunkat” kérdés esetén kaptunk $r = 0,657$ ($p < 0,0001$) korrelációs együtthatót. A korreláció a kérdés hasonlósága miatt nem váratlan. A többi kérdésekre adott válasz esetén nem volt $|r| \geq 0,6$ -nél nagyobb lineáris korreláció megfigyelhető.

A kitöltők legfontosabb szociometriai adatai

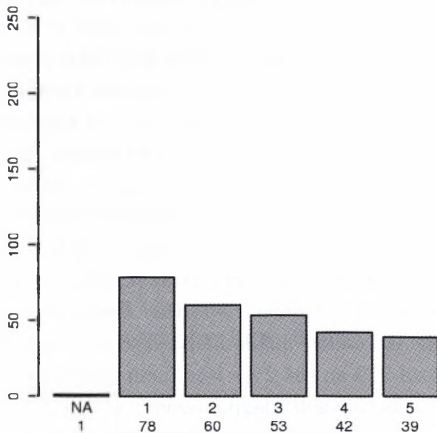
	Nő	Férfi	Összes
Összesen (fő)	85	188	273
MKBT-tag (fő)	33	85	118
Nem MKBT-tag (fő)	52	103	155
Legfiatalabb kitöltő (kora)	17	13	13
Legidősebb kitöltő (kora)	57	72	72
Legfiatalabb MKBT-tag (kora)	20	21	20
Legidősebb MKBT-tag (kora)	57	72	72
Legidősebb nem MKBT-tag (kora)	50	67	67
Átlagéletkor (év)	31	37	35
MKBT-tagok átlagéletkora (év)	35	40	39
Nem MKBT-tagok átl. életkora (év)	28	35	33

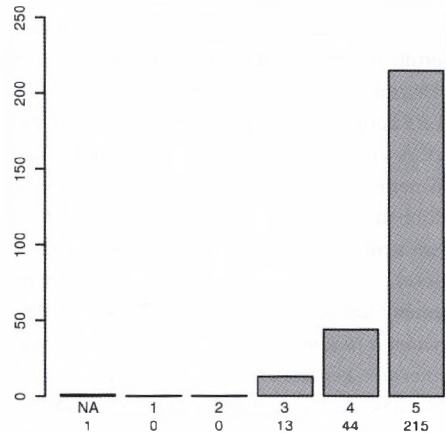
9. Szeretem a szűk járatokat

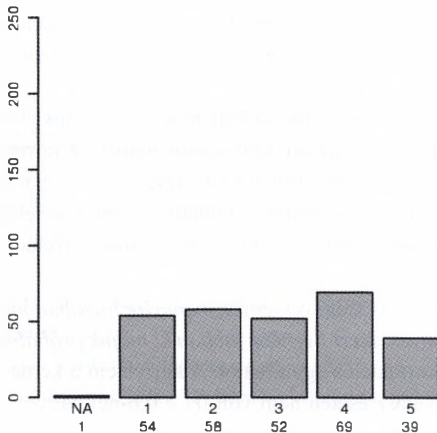
15. Szerintem barlangásként bármelyik barlangba bemehelek, és ott bármit tehetek

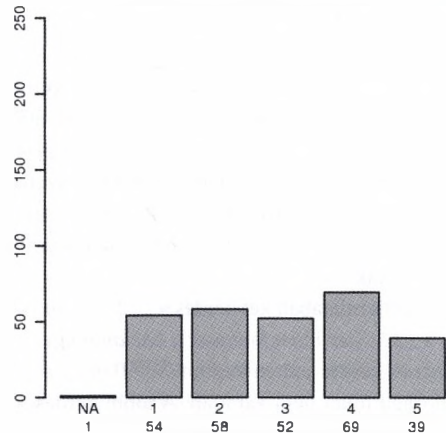
24. Természetesnek tartom, hogy történnek a barlangtü- rákon apróbb balesetek, nem lehet azokat megelőzni

34. Szerintem a térképek készítése fontos

42. Részt vennék turisztikai célú barlangok kiépítésében, akadálymentesítésében

44. Az alapfokú tanfolyam tematikájából kihagynám a tudományos részeket, elegendő csak a mászás- és kötél- technikát, ill. a felszereléseket megismerni

A barlangkutatók válaszainak vizsgálata MKBT tagság alapján

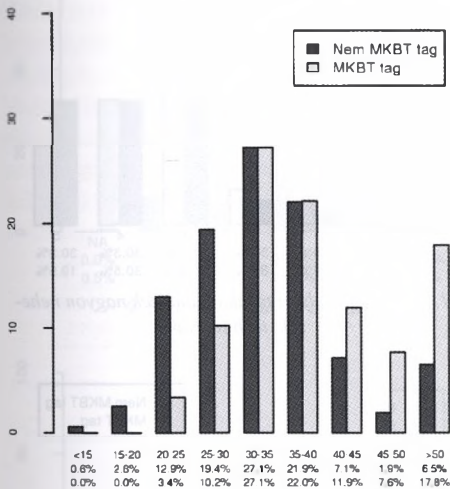
Elvégeztük annak vizsgálatát, hogy van-e különbség a kérdésekre adott válaszokban annak alapján, hogy a válaszadó tagja-e vagy sem az MKBT-nek. Az összehasonlítást két mintás „t” próbával végeztük el, 5%-os szignifikancia szint mellett. Ez alapján szignifikáns eltérés a következő kérdésekre adott válaszokban mutat-

3. táblázat

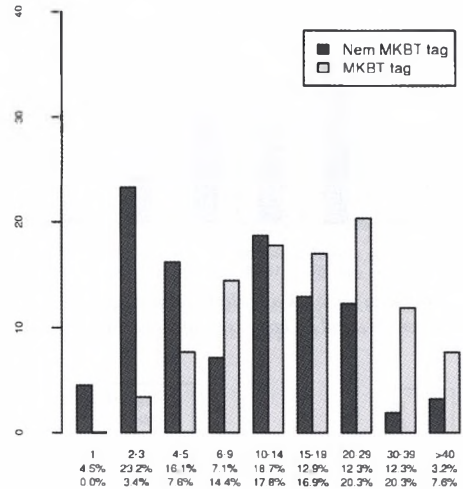
A számított átlagok és a „t” próbák p (szignifikancia) értékei

	Kitöltő kora	Hány éve barlangászik?	Hány évesen kezdte	13. kérdés	16. kérdés	19. kérdés	21. kérdés	32. kérdés	33. kérdés	38. kérdés	45. kérdés
MKBT-tag	38,84	18,63	20,21	4,06	3,70	1,97	3,49	4,29	2,36	4,64	4,56
Nem MKBT-tag	32,86	11,03	21,83	3,68	3,96	2,22	3,80	4,06	2,67	4,41	4,29
(szignifikancia)	0,00	0,00	0,05	0,00	0,04	0,05	0,02	0,04	0,03	0,01	0,00

ható ki: életkor, hány éve barlangászik, hány évesen kezdte a barlangászatot, 13. „Foglalkoztat a barlangi geológia”, 16. „Szeretek travizni”, 19. „Szerintem fontosak a barlangi ügyességi versenyek, mert itt derül ki, hogy ki az igazi barlangász”, 21. „Szeretem az olyan túrákat, amelyek nagyon nehezek, technikásak”, 32. „A barlangászat a legjobb csapatformáló tevékenység”, 33. „Egy barlangász számára a kötéltechnika ismerete fontosabb, mint a barlangok geológiájának, élővilágának megismerése”, 38. „Hasonlóan nehéz és kiemelkedő munkának tartom a barlangban végzett tudományos vizsgálatokat és a barlangfeltárást”, 45. „Fontosnak tartom megismerni a barlangban található geológiai, régészeti érdekességeket, ritkaságokat”.

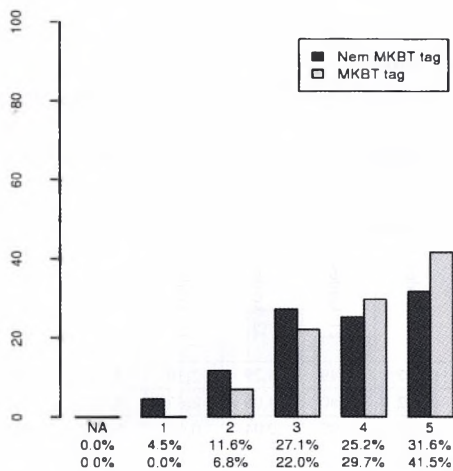
A kitöltő életkora

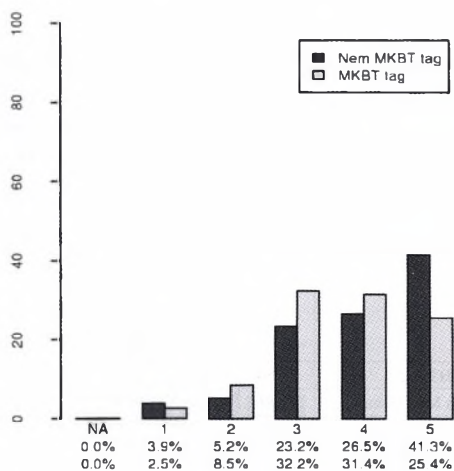
Hány éve barlangászik?

A barlangkutatók válaszainak vizsgálata a válaszadó neme alapján

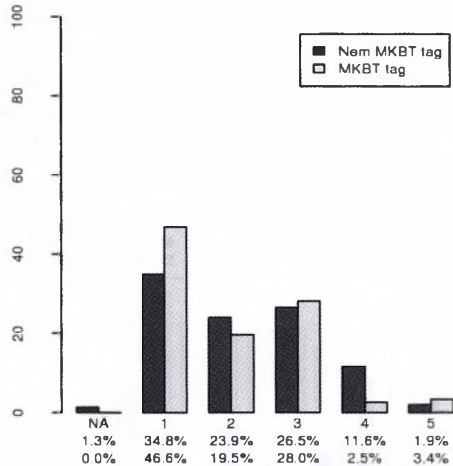
A vizsgálatot hasonlóan végeztük el, mint az MKBT tagság esetén. A válaszadó neme szignifikánsan a következő kérdésekre adott választ befolyásolja: életkor, hány éve barlangászik, 9. „Szeretem a szűk járatokat”, 11. „Részt vennék terápiás, egészségügyi célú barlangi tevékenységben”, 16. „Szeretek travizni”, 32. „A barlangászat a legjobb csapatformáló tevékenység”, 36. „A barlangi túrák mindig kihívást, kalandot jelentenek számomra”, 37. „A felszínen is sportosan élek, hogy elég kondícióm legyen a barlangban”, 44. „Az alapfokú tanfolyam tematikájából kihagynám a tudományos részeket, elegendő csak a mászás és kötéltechnikát, illetve a felszereléseket megismerni.”

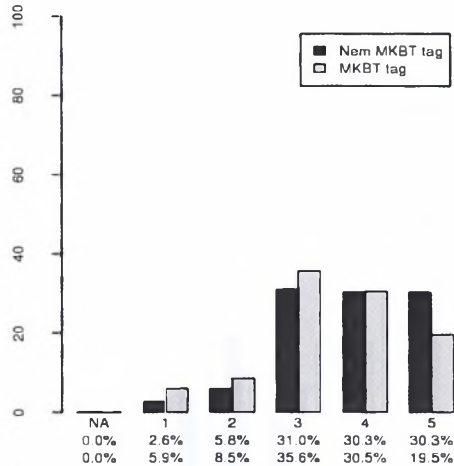
13. Foglalkoztat a barlangi geológia

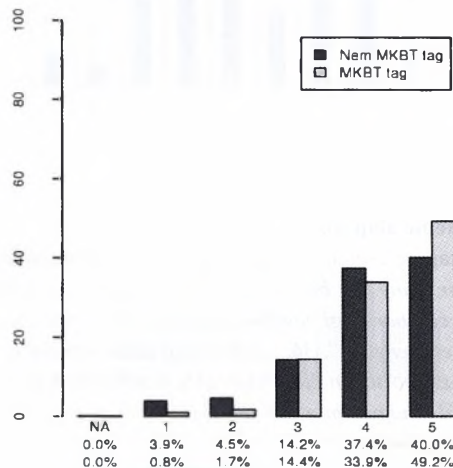
16. Szeretek travizni

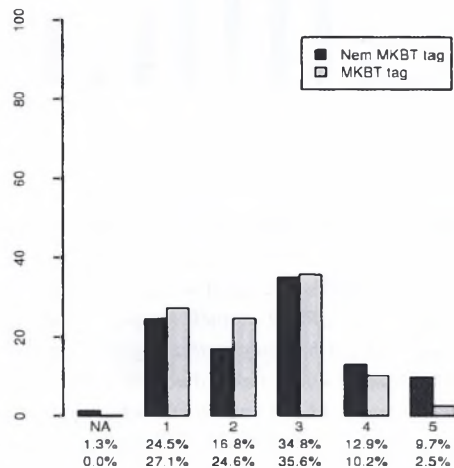
19. Szerintem fontosak a barlangi ügyességi versenyek, mert itt derül ki, hogy ki az igazi barlangász

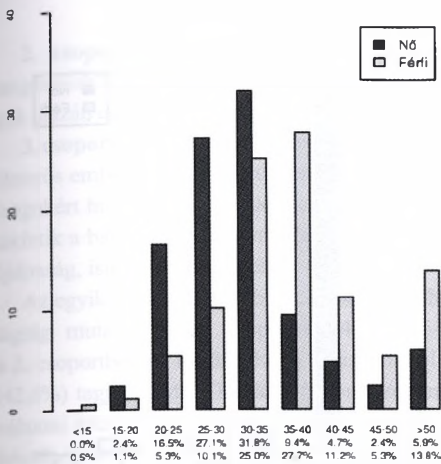
21. Szeretek az olyan túrákat, amelyek nagyon nehéz, technikásak

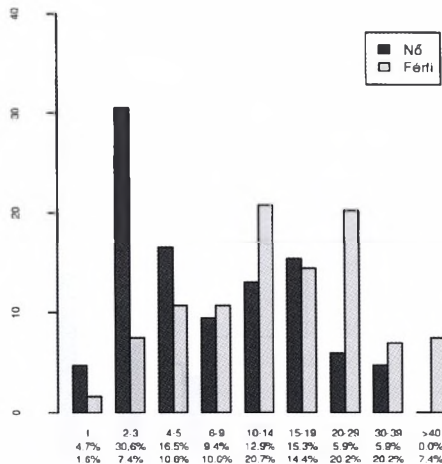
32. A barlangászat a legjobb csapatformáló tevékenység

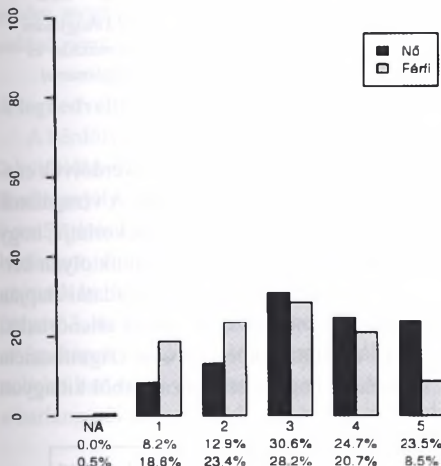
33. Egy barlangász számára a kötéltechnika ismerete fontosabb, mint a barlangok geológiáé, élővilágáé

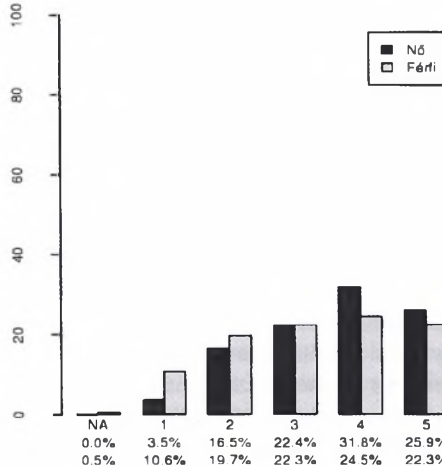
A kitöltő életkora

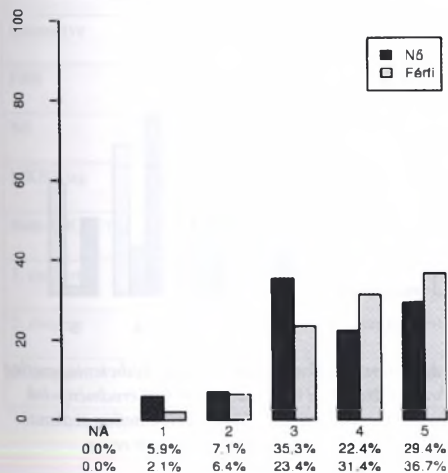
Hány éve barlangászik

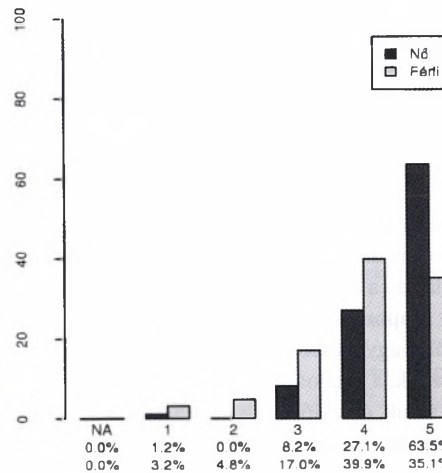
9. Szeretem a szűk járatokat

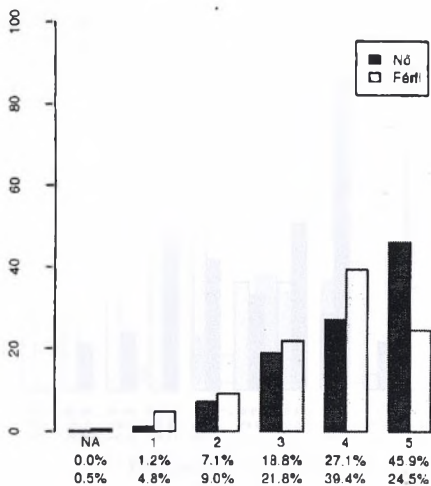
11. Részt vennék terápiás, egészségügyi célú barlangi tevékenységen

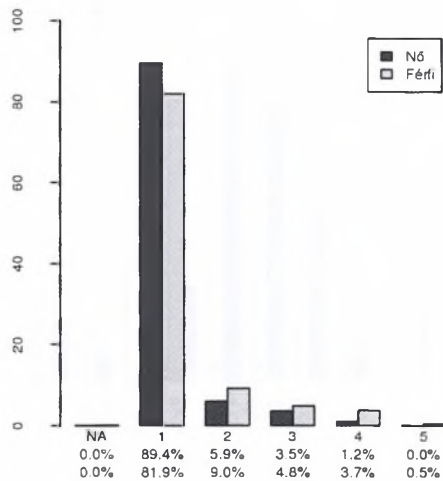
16. Szeretek travizni

32. A barlangászat a legjobb csapatformáló tevékenység

36. A barlangi túrák mindig kihívást, kalandot jelentenek számomra

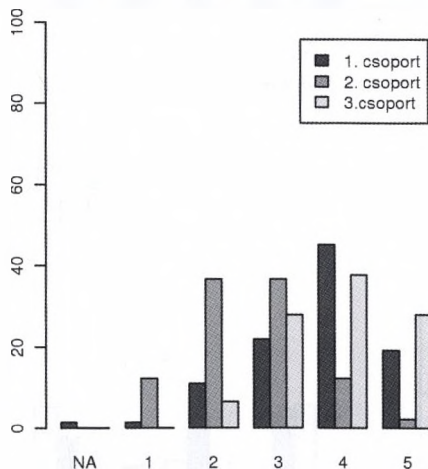
44. Az alapfokú tanfolyam tematikájából kihagynám a tudományos részeket, elegendő csak a mászás- és kötéltechnikát, ill. a felszereléseket megismerni

Több változós adatelemzés

A kérdőívek adatait cluster analízis segítségével értékeltük. A módszer lényege, hogy a kérdőívek csoportokba sorolhatóak. További vizsgálatokkal a csoportok viselkedése is meghatározható. A vizsgálatok során a kérdőíveket három csoportba tudtuk sorolni. A módszer alkalmazhatóságának egyik korlátja, hogy csak azokat a kérdőíveket lehetett feldolgozni, amelyek teljesen kitöltöttek, tehát nincs rajtuk olyan kérdés, amelyik nincs megválaszolva. Ezzel a módszerrel a csoportok kialakítását 250 kérdőív adatai alapján végeztük el. A cluster analízissel kapott csoportokat diszkriminancia modell segítségével ellenőriztük, amely során megállapítható volt, hogy a csoportok léteznek és elkülöníthetőek (5%-os szignifikancia szinten). Az illetett diszkriminancia modellt használtuk fel arra is, hogy a csoportosításból kihagyott – részlegesen kitöltött – 23 kérdőívet is besoroljuk a megfelelő csoportba. Így a csoportok további elemzését a teljes mintán tudtuk végezni.

A kialakított három csoportba 73 (26,7%), 139 (50,9%), 61 (22,3%) fő került. Megvizsgáltuk, hogy a kapott válaszok alapján mely kérdésekre adott válaszokban van eltérés a csoportok között, és azt állapítottuk meg, hogy az eltérés szinte az összes kérdésnél megfigyelhető, néhány kérdésnél statisztikai értelemben 5%-os szignifikancia szint mellett nincs eltérés, 10%-os szignifikancia szintnél az összes kérdés esetén az eltérés kimutatható. Meg kellett határozni azokat a jegyeket, amelyek jellemzik a három csoportot, ennek alapján a három csoportot tudtuk kialakítani:

1. csoportba kerültek azok, akik vagy nagyon kezdők, vagy idősebbek, akik nagy tapasztalattal rendelkeznek, a fiatalos lendületet a megfontoltság váltja fel náluk, érdeklődők a barlangok világa iránt, de a technikai kihívások nem vonzóak számukra.

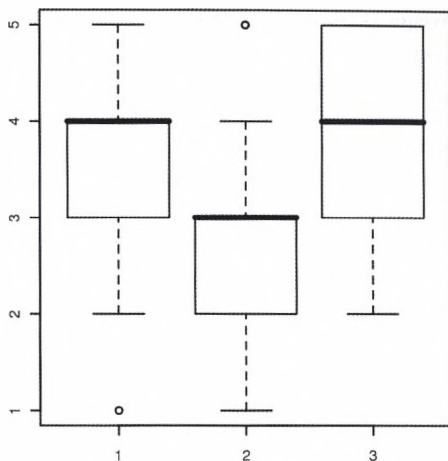

41. Ha lenne lehetőség rendszeres (pl. kéthetente, esetleg havonta) szakmai találkozókra, közös eredményeink megismerésére, megfelelő bűfével, kötetlen szakmai beszélgetésekkel, részt vennék rajta

2. csoportba kerültek azok, akiket „sportbarlangásznak” szoktunk nevezni, számukra a barlangok igazán egy hobbi tárgyai, érdeklődésük alacsony.

3. csoportba kerültek azok a nagyrészt fiatal, aktív, életerős emberek, akik „életünket és vérünket” a barlangokért hozzáállással rendelkeznek. Nem tárgynak tekintik a barlangot, szinte minden ezzel kapcsolatos újdonság, ismeret iránt nyitottak.

Az egyik legszembetűnőbb különbséget az MKBT tagság mutatja, az 1. csoportból 40 fő (54,8%), a 2. csoportból 52 fő (37,4%), a 3. csoportból 26 fő (42,6%) tagja az MKBT-nek. A három csoport adott válaszai között a legnagyobb eltérés a 41. „Ha lenne lehetőség rendszeres (pl. kéthetente, esetleg havonta) szakmai találkozókra, közös eredményeink megismerésére, megfelelő büfével, kötetlen szakmai beszélgetésekkel, részt vennék rajta.” kérdésnél figyelhető meg.

41. kérdés Box-Whisker diagramja, a három képzett csoport esetén

A legkedveltebb hazai barlangok

A kérdőívben mindenki megjelölhette, melyik az öt legkedveltebb barlangja. A beérkezett adatlapokon 2 külföldi barlang volt megjelölve és 13 olyan barlang, amelyet nem sikerült azonosítanunk az Országos Barlangnyilvántartás adatai alapján. Azonosíthatóan összesen 133 barlang került megnevezésre. Első helyen 59, második helyen 64, harmadik helyen szintén 64, negyedik helyen 70, ötödik helyen 66 különböző barlangot jelöltek meg a kitöltők. A rangsor megállapításához egy egyszerű pontszámítási módszert dolgoztunk ki. Minden 1. helyen szereplő barlang 17, a második helyen 9, a harmadik helyen 5, a negyedik helyen 3, az ötödik helyen 2 pontot kapott. Az így kapott pontszámokat összeadtuk barlangonként és az így kapott összpontszámok határozták meg a „helyezést”. A 4. táblázatban bemutatjuk az első 5 legkedveltebb barlangot, összesítve, nemek, MKBT tagság, illetve a feldolgozás során kapott csoport alapján, a barlang név után zárójelben a kapott pontszám olvasható.

4. táblázat

Legkedveltebb barlangok

	1	2	3	4	5
Összesítve	István-lápai-bg. (832)	Béke-bg. (800)	Mátyás-hegyi-bg. (664)	Szepesi-Láner-bgr. (585)	Kossuth-bg. (484)
Férfi	Béke-bg. (579)	István-lápai-bg. (560)	Mátyás-hegyi-bg. (437)	Szepesi-Láner-bgr. (305)	Kossuth-bg. (298)
Nő	Szepesi-Láner-bgr. (280)	István-lápai-bg. (272)	Mátyás-hegyi-bg. (227)	Béke-bg. (221)	Kossuth-bg. (186)
MKBT tag	István-lápai-bg. (386)	Béke-bg. (350)	Mátyás-hegyi-bg. (320)	Szepesi-Láner-bgr. (284)	Baradla-bg. (196)
Nem MKBT tag	Béke-bg. (450)	István-lápai-bg. (446)	Mátyás-hegyi-bg. (344)	Kossuth-bg. (315)	Szepesi-Láner-bgr. (301)
1. csoport	Szepesi-Láner-bgr. (237)	Béke-bg. (199)	Baradla-bg. (158)	István-lápai-bg. (144)	Mátyás-hegyi-bg. (121)
2. csoport	István-lápai-bg. (515)	Béke-bg. (480)	Mátyás-hegyi-bg. (374)	Szabó-pallagi-zs. (276)	Kossuth-bg. (242)
3. csoport	István-lápai-bg. (173)	Mátyás-hegyi-bg. (169)	Kossuth-bg. (166)	Béke-bg. (121)	Szepesi-Láner-bgr. (116)

Szöveges kérdések értékelése

Szabadon válaszolhattak a kérdőívet kitöltők a feltett kérdésekre. Különböző témakörök mentén fejthették ki álláspontjukat, a barlangászatot érintő kérdésekben. Ilyenek voltak:

Milyen feladatot vállalna, miben segítene.

A 273 válaszoló közül hetvennégyen (27%) tettek felajánlást azokra a szakmai területekre, melyben járatosak, és van tapasztalatuk, hogy ezzel hozzájárulnának a szakmai tevékenységünk színvonalának emeléséhez. Ez a válaszolók kb. egynegyede! A felajánlott tevékenységek a következők voltak:

28-an segítenének lehetőségeik szerint, 6-an kutatás, szervezés, feltárás, 4-en programok, rendezvények, szervezés területén, 4-en ismeretterjesztés, 4-en adminisztráció, pályázat, ügyvitel, 2-en feltárás, minták gyűjtése, térképezés, leírások, 2-en fordítás, 2-en vidékről is rendszeresen bármiben. Továbbá: barlangi búvár technika, térképezés; dokumentációk rendszerezése; segíteni a rendezvényeken: pl: főzni; szenior-részelet vezetne; oktatás; orvosi-oktatási feladatok; könyvek digitalizálása, rendezvények szervezése.

Mint látható a válaszokból, szakmai ismeretekben nincs hiány. Sok jó szakemberünk van, akik azt várják, hogy egy-egy közös projektben részt véve hozzájárulhassanak képzettségükkel ahhoz a munkához, melyet a barlangászat, barlangjárás és kutatás területén nagy hagyományokkal rendelkezve eddig is folytattunk. A probléma csak abban áll, hogy a projektek és a kutatási feladatok, valamint a közösséget formáló csoportos találkozások, szakmai összejövetelek lehetősége szűkült be. Igényüket fejezték ki azzal kapcsolatban, hogy több közös szakmai rendezvény kellene, ahol az eredmények és azok további perspektívái kerüljenek megvitatásra. Ezen igények nem elsősorban konferencia jellegű beszélgetések, találkozók legyenek, hanem többen jelezték, hogy a „rég, kocsmai”, rendszeres találkozók, ahol előre jelzett témakörben érdekelt barlangászok csak úgy spontán összejöhethének egy sör mellett, és ameddig idejük engedi, megbeszélhetnék aktuális dolgaikat. Egyfajta „műhelybeszélgetés”. Erre nagy igény lenne. Ez azért lehetne fontos, jelezték többen a SpeleoHungary100 és az 54. barlangnap óta, mert a mai állapotokból hiányoznak azok a spontán csapatformáló erők és lehetőségek, amelyek régen a felfedezések és szakmai viták, fejlődés alapját szolgálták. Az internetes listákon való "csetelés" is fontos, de ott az első reakciók és indulatok dominálnak, a megfontolt vitázgatások helyett.

Személyesen, közvetlenebbül lehet tisztázni a félreértéseket, valamint a problémamegoldó csoportok működése is egyszerűsödik. Emlékeztetünk a listán zajló többször fellángoló LED kontra karbid körüli levelezésekre. Szemtől szembe más az érveléstechnika. A kutatások a bontások és feltárások irányába mutatnak, a hosszak birodalmává váltunk. Kevesebb a kémia, hidrológia, hidrogeológia, élettan, zoológia, klimatológia, radiológia és sok más terület, melyben jökö voltunk. Többen jelezték, hogy nehéz laborokhoz jutni. De, próbálkozunk-e eleget? Menedzseljük-e eléggé azokat az alap kutatásokat, melyekből kiderülhet, hogy a barlangi klimatológia, balneoterápia, mozgásterápia és légúti terápia ma is jelentősen hozzájárulhatna szakmai képességeink és lehetőségeink népszerűsítéséhez és hasznosításához? Ne csak a „vödrözés”, hanem a közhasznúság is jelenjen meg erőfeszítéseink elismertetésében!

Kritikák

Kaptunk kritikákat is magunktól saját magunknak! Ezek a következők voltak:

Sokan szóvá tették a barlangászok magatartását. Miközben igen szigorúan vétetik a vizsgákon a környezetvédelem, annál kevésbé érvényesül a barlangban tartózkodásunk tartama alatt. A természet föld alatti kincseiért elsősorban mi vagyunk a felelősek! Mi tárjuk föl, mi alakítjuk át, és mi indítjuk el az anyérszet útján is. Barlang alatt ne csak az üreget értsük, vannak más képződmények, vannak vizek, termek és mélységek. Sokan jelezték felháborodva, hogy itt és ott „ember által hátrahagyott” szemetet hoztak fel. Sajnos egyre több az ilyen. A május elsejei barlangtakarításon is csak egy kis csapat vett részt, hét barlang környéket tették tisztába. Sajnálatos, hogy az adott barlangok kutatási engedélyével rendelkező csoportok kevés érdeklődést mutattak. Változnak az idők...

Kaptunk kritikát az elégtelen érdekképviselettel kapcsolatban is. Jelzem, itt személyesdedésektől sem volt mentes a véleményalkotás. Lehet, hogy ez így jó, de lehet, hogy másképpen kéne! Ha a csoportok nem jelzik igényüket, és nem vesznek részt elképzelt céljuk képviseletében, nem állítanak követelményeket és hozzájárulási szinteket, akkor ennyiben is maradhatunk. Legyünk kezdeményezők és igenis ne hagyjuk ellaposodni idővel terveinket! Ennek érdekében szerepeket és funkciókat kell meghatározni, de azokat a vállalásokat képviselni kell. Majd ezután lehetünk sikeresek.

Kritikák a természet védelmére

„Sok bába közt elvész a gyermek”. Tartja a közmondás. A választások után gyarapodott a tisztázatlan helyzetek száma. Emelkedett a bizonytalansági szint (ez jól megfigyelhető volt a levelezési listákon zajló üzenetváltásokban). Ezeket a hiatusokat kellene idejekorán egyértelművé tenni. Passzivitásunk a hátrányunkat fogja dagasztani. A barlangászat nem látványos, így a közvélemény és a mások számára is csak egy mellékes dolog. Nekünk életforma, önmegvalósítási szükséglet is egyben! Képviseljük magunkat...

Kiemelték sokan az egymás kritizálását. Feszültségek és konfliktusok is jelentkeznek a barlangok világában. Ez ugyanúgy természetes, mint ahol ember csak létezik. De, de és de! Nem a kritika viszi előbbre a dolgainkat! A konstruktív opponálás, tapasztalatok átadása az már inkább. Ezt többen hiányolják.

Üzenetek

Az üzenetekből csak azok kerültek feldolgozásra, melyek nyomdafestéktűrők.

Tudás – alaposság: dimenziókban jelezték, hogy tartsuk meg a régi igényességünket, vannak még „öregjeink”, aiktől tanulunk kell.

A barlangászat = életforma, mely magas követelményeket támaszt velünk szemben. Voltak, akik ennek csökkenésétől tartanak. Itt van feladatunk.

A csoportformáló erőt emelték ki sokan. Azt az erőt, melyet a barlangászok egymás iránti lojalitásában lehet megtalálni. A személyes beszélgetésekből kiderül, hogy ez még jól működik! Szinte viccbe illő volt két közkedvelt társunk beszélgetése: a felszínen teljes erőből „anyázták” egymást és az overallt magukra öltve folyamatosan hagyták kint az indulataikat, végig a feladatra koncentráltak, majd kijöve a barlangból folytatták nézeteltéréseik rendezését...

A barlangászok között igen magas színvonalú *az elfogadó légkör*, erős a csapatformáló erő, és fokozott a felelősségtudat. A barlang és ember egymásrautaltsága.

Fontos szempontként jelent meg a *biztonság*, az *értéktéremelés*, valamint a *természet szeretete* magatartási minták. Pl. „Jobb ma egy barlang, mint holnap egy sem”!

A természet és barlangok iránti *tisztelet és alázat*. Többet megtudni a csodák világáról. A barlangba szívvel, ésszel, értelemmel, alázattal menj! Vigyázz a barlangra, csak kölcsön kaptuk egy rövid időre! Reméljük a kérdőív elemzése és annak közreadása előbbre viszi a barlangi kultúránk igényességét.

Már csak a költői kérdések maradtak hátra:

Eddig megtettünk-e mindent annak érdekében, hogy a „barlangászat” szert tegyen valamilyen szakmai elismertségre, külső támogatottságra?

Megtettünk-e mindent az általunk oly fontosnak tartott barlangjaink védelmének érdekében?

Mi a célja a barlangban tartózkodásunknak?

Mikor, milyen tudományos eredményt tudunk elismertetni?

Milyen eszközökkel járultak hozzá a tudományos eredményeinkhez a „támogatók”?

A jövőnk a választásunktól függ!

FELHASZNÁLT IRODALOM

R Development Core Team (2008). R: *A language and environment for statistical computing*. R Foundation for Statistical Computing, Vienna, Austria. ISBN 3-900051-07-0, URL <http://www.R-project.org>

SPELEOLOGISTS ABOUT SPELEOLOGY –SURVEY RESEARCH

Between 1st and 15th March 2010 we conducted a survey among the Hungarian cavers with the help of the Internet. In the survey we dealt with issues that had arisen during friendly discussions, cave tours and mailing lists; and which were considered interesting by many cavers. We wanted to find out a general and common opinion in connection with these issues, and we also examined people's attitude towards the MKBT (Hungarian Speleological Society).

In our presentation we will present the sociometric data we have gathered as well as the answers to the above mentioned questions. We will also introduce the most popular Hungarian caves.

We analysed the data with statistical and psychological methods. From the data of the statistical analysis we will present those questions which are considered "important" in the examination of the Hungarian cavers society and those which most of the members of this society agree with and have a similar opinion to.

273 people filled in the questionnaire. Among them there were 85 women and 188 men. The youngest person was 13 years old, while the oldest was 72.

We can accept the survey valid as out of the 600 members of the MKBT (Hungarian Speleological Society) 118 members filled in the questionnaire; and also about 25% of the estimated 1100–1200 cavers in Hungary answered the questions.